

Konferencia

Az Országos Köznevelési Intézet, az I&I Informatika és Iskola Alapítvány és a Francia Kulturális Intézet országos konferenciát rendez óvodapedagógusok, tanítók, gyógypedagógusok számára, amelynek témája

a kisgyermek képességfejlesztése az informatika segítségével.

A konferencia előadója és díszvendége *Rachel Cohen* nemzetközi hírv professzorasszony, a *Paris-Nord Egyetem* tanára. A résztvevők megismerhetik azokat a nemzetközi kutatási és iskolai kipróbálási eredményeket, amelyek megmutatják, hogy a számítógép és a többi korszerű informatikai eszköz hogyan segíthet az írás-olvasás korai és egyéni ütemű elsajátításában, számos képesség fejlesztésében, a dislexia és diszgráfia megelőzésében, az egészséges, valamint a mentálisan vagy motorikusan fogyatékos, illetve szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében. A módszerről az érdeklődők már olvashattak az *Iskolakultúra* 1992. évi 3. számában.

A konferencián bemutatkoznak a hazai kipróbáló iskolák is, és a résztvevők kedvezményesen áron megvásárolhatják a módszerhez készített *Mesevilág* szoftvert.

A konferencia időpontja: 1993. október 13-14. (szerda, csütörtök), 10-17 óra.

A konferencia helyszíne a Francia Kultúrintézet előadóterme (Budapest, I. Fő u. 17.), a megrendezést is ez az intézmény szponzorálja.

A konferencia résztvevőinek száma korlátozott, ezért kérjük, jelentkezésüket mielőbb küldjék el az alábbi címre:

Kőrösné Mikis Márta, Országos Köznevelési Intézet Fejlesztési Központ, 1051 Budapest, Dorottya u. 8. (Tel: 118-61-33). Részletesebb információ is itt kérhető.

Várjuk azoknak a pedagógusoknak a jelentkezését, akik érdeklődnek az informatika kisgyermekkorú kreatív alkalmazása iránt!

Közlemény

NESA Nemzetközi konferencia

1993. szeptember 15-19. között Budapesten

A holland székhelyű Network Educational Science Amsterdam (NESA) olyan nemzetközi szervezet, amelynek célja a nemzetek és kultú-

rák közötti együttműködés elősegítése az oktatásban. Az európai országok többségéből több mint 30 felsőoktatási intézményt és kutatóintézetet felölölő szervezetnek négy magyar tagja is van: az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Janus Pannonius Tudományegyetem, a József Attila Tudományegyetem és az Országos Köznevelési Intézet.

A nemzetközi együttműködés során magyar oktatók, kutatók és diákok nemzetközi tapasztalatcseréje, közös kutatások folytatása, az oktatás nemzetközivé válását segítő programok fejlesztése és innovációja történik, az Európai Közösség, nyugat-európai szervezetek és alapítványok pénzügyi segítségével.

Mind a NESA, mind a magyar oktatásügy számára kiemelkedő jelentőségű, hogy a szervezet 3 évenként tartott nemzetközi konferenciáját ebben az évben Budapesten rendezi meg „Az oktatás Európában – kultúraközi feladat” címmel.

E konferencia módot ad a NESA keretében folyó együttműködés teljeskörű bemutatására is, de elsősorban azokra a kihívásokra igyekszik keresni tudományos eszközökkel a választ, amelyek a közös európai jövő szempontjából az oktatás és a kultúra oldaláról megfogalmazhatóak.

A konferencia önköltséges, a nyelve angol. Mint valamennyi tagország, a magyar szakemberek számára is korlátozott a részvételi lehetőség.

A konferencia iránt érdeklődők számára információkat levélben vagy telefonon az Országos Köznevelési Intézet Kutatási Központjában Balázs Éva és Kovács Katalin, a szervezőbizottság tagjai, valamint Halász Gábor, a NESA magyar koordinátora és Felügyelőbizottságának tagja nyújtanak.

Cím: Országos Köznevelési Intézet
Telefon: 1185 145, 1185 093, 1186 287
1051 Budapest
Dorottya utca 8.

Folyóiratok pedagógusoknak

A szegedi *MOZAIK Oktatási Stúdió* tevékenységét meghatározza az a szándék, hogy segítse a pedagógusok szakmai munkáját. Kiadványait, segédanyagait eredményesen használják napi munkájuk során az általános és középiskolák szaktanárai. A pedagógusok érdeklődnek az elméleti kutatások eredményei iránt,

figyelemmel kísérik a tudományok fejlődését, az új pedagógiai irányzatok megjelenését. Tapasztalatként mégis az fogalmazható meg, hogy azok a legkeresettebb kiadványok, amelyek a mindennapi nevelő-oktató munka során jól, hatékonyan használható gyakorlati tanácsokat, feladatosorokat kínálnak.

Ennek ismerete, valamint a pedagógusok részéről felmerült igény készítette a stúdiót módszertani folyóiratok összeállítására, és 1993 januárjától történő megjelentetésére.

Kiknek szólnak *A matematika tanítása, A fizika tanítása, A kémia tanítása, A biológia tanítása, A földrajz tanítása* című lapok?

Azoknak, akik most léptek a pedagóguspályára, ezért még segítségre, elképzeléseiket megerősítő tapasztalatokra és véleményekre várnak. Azoknak, akik többéves gyakorlattal rendelkeznek, de friss tájékoztatásra és javaslatokra számítanak. Mindazoknak, akik saját, személyes ügyüknek érzik, vallják az oktatómunka fejlesztését.

A szegedi MOZAIK Oktatási Stúdió olyan szellemi műhelyt kíván teremteni, mely ötleteket kínál, valós segítséget nyújt a mindennapi oktatómunkában, tájékoztat a tudományok eredményeiről. Olyan lapot, mely helyet ad szakmai kérdések feltárására, megvitatására. Mely bemutat a tantárgyak tanítása során jól bevált, sikeres módszereket, eljárásokat. Mely elősegíti az iskolatípusok, -fokok közti átjárhatóságot. A folyóiratok beszámolnak szakmai rendezvényekről, konferenciákról. Tájékoztatást adnak a továbbképzések időpontjáról, helyszínéről, pályázati felhívásokról. A lapok a pedagógusok révén a diákok tanulmányi munkáját, felkészülését is segítik versenyek meghirdetésével, versenyfeladatok összeállításával.

A szerkesztők számítanak az olvasók véleményére, javaslataira, írásaira, hiszen a lapok nekik, értük szólnak.

FÖLDVÁRI ERIKA

Fizikusnapok 1994 – középiskolás fizika pályázat

A Magyar Tudományos Akadémia debreceni *Atommagkutató Intézete* 1994. március első hetében 15. alkalommal tartja a *Fizikusnapok* rendezvénysorozatát. Ebből az alkalomból ismételtén pályázatot hirdet középiskolások számára az alábbi témákban:

1) *A megmaradási tételek fontossága és megalapozottsága a fizikában.* Olyan elméleti dolgozat összeállítást várjuk a pályázóktól, amelyben konkrét példákon keresztül mutatják be az adott fizikai jelenségben érvényesülő megmaradási tételt és annak szükségszerű feltételeit.

2) *A megmaradási tételek igazolása laboratóriumi kísérletek (mérések) segítségével.* A fizi-

ka különböző fejezeteiből, középiskolában kivitelezhető és a tananyagra épülő kísérlet(ek) tapasztalatainak ismertetése a feladat. A pályázók csak röviden ismertessék a vizsgált megmaradási tétel elméleti hátterét. Részletes leírást adjanak az alkalmazott kísérleti összeállításról, a mérési eredményekről, azok korrekt és körültekintő kiértékeléséről, feltárva a lehetséges hibaforrásokat.

A pályamunkák előzetes elbírálása alapján kiválasztott pályázóknak a díjazásra javasolt kísérleti munkákat – az eredményhirdetés napján – a bírálóbizottságnak be kell mutatniuk.

A 10 gépelt oldal terjedelmű pályamunkákat 1994. január 13-ig az MTA ATOMKI Igazgatói Titkárságának címére (4001 Debrecen, Pf. 51. – Bem tér 18/c.) kell beküldeni. A pályamunka tartalmazza a pályázó(k) személyi adatait (név, iskola, cím, osztály, szaktanárok neve), valamint a felhasznált forrásmunkák pontos adatait.

Pályadíjak témakörönként a következők:

I. díj: 4000,- Ft

II. díj: 3000,- Ft

III. díj: 2000,- Ft

A legkiemelkedőbb pályamunka az ATOMKI 6000,- Ft-os Hatvani-díját kapja. A pályázat nyilvános eredményhirdetésére a Fizikusnapok keretében kerül sor.

A család a gyermek szemével

Az 1994-es évet az ENSZ a *család nemzetközi évévé* nyilvánította. Ezen alkalomból az UNESCO, az Oslói Gyermek-művészeti Múzeum, a Norvég Külügyminisztérium, a NORAD és további intézmények *A család a gyermek szemével* címmel nemzetközi művészeti pályázatot hirdetnek. Részvételi feltételek:

– 2-18 éves gyerekek és fiatalok egyéni vagy csoportos alkotással pályázhatnak,

– téma: a *család*. Minden, ami örömet vagy bánatot okoz, minden, amit és ahogy a pályázó lát a családról, a családból,

– technika: szabadon választott. Elfogadnak minden képző- és iparművészeti, minden irodalmi, zenei és egyéb alkotási (video, computer) technikát,

– méret: kötetlen,

– a pályázatok felszerelése (géppel vagy nyomtatott nagybetűkkel): a mű címe; az alkotó(k) neve, neme, nemzetisége, életkora (születési dátum), lakcíme, iskolája címe, pályamű befejezésnek dátuma,

Beküldési határidő: 1993. október 15.

Cím: THE INTERNATIONAL MUSEUM OF CHILDREN'S ART
LILLES ROENS VEI 4
N – 0369 OSLO
NORWAY

A pályamunkákat nem küldik vissza, azok a múzeum gyűjteményébe kerülnek kiállítási, publikációs és kutatási célra. A díjnyertes mun-

kákat Oslóban, Párizsban, New Yorkban, Bécsben és több más világ városban kiállítják.

Az általános művelődési központok és az innováció

Mint arról korábban hírt adtunk, Baja városa 1992 őszén is meghívta az általános művelődési központok képviselőit: adjanak számot arról, miképp jelentkezik tevékenységükben az innováció. A találkozó a helyhatósági választások utáni ÁMK-körűli helyi művelődéspolitikai viták elültét jelzi (bár napjainkban is szűnnek meg ÁMK-k), az „inga” talán visszalendülőben: új központok létrehozásáról is hallani, még olyan különös, egyházi kezdeményezésről is, mint a győri Apor Vilmos Oktatási Központ, melyben felismerhetők az „ÁMK-ideológia” jegyei. Számolni kell továbbá az intézményfenntartás terheinek növekedésével. Az elfogadott közalkalmazotti törvény körűli értelmezési zavarok megannyi konfliktus forrásai, e konfliktusok közt nem lebecsülendő az, hogy bizonyos esetekben a törvény lehetőségeivel élni kívánó intézmények és forrás hiányában fizetni nem tudó önkormányzatok közt újra éleződhet a viszony; a közoktatási törvény legutóbbi tervezete ugyan igazán elegánsan tárgyalja az „összevont intézmények” problematikáját, de senki nem tud hiteles prognózist a tervezet(ek) jövőjéről. Felvilágosít egy (köz)művelődési törvény lehetősége/szüksége is.

Jelentős tény, hogy a tanácskozás vendége volt a Soros Alapítvány, illetve a Mott Alapítvány képviselője is. *Lőrinczi Csaba*, a kanadai iskolaigazgató, a *közösségi iskolák* nemzetközi mozgalmának hazai kiterjesztésén fáradozik fenti megbízói nevében.

Huszonegy általános művelődési központ vállalta tapasztalatainak megosztását: Földes, Adony, Soltszentimre, Baracska, Tázlár, Zalaezerszeg, Martonvásár, Királyegyháza, Kunszentmiklós, Csorvás, Győr, Zsombó, Csepel, Sátorhely, Öttömös, Káposztásmegyer, Tiszaörs, Bata, Halásztelek, Lánycsók és Baja.

Valamennyien tisztában vannak azzal, hogy az intézményi működés csakis folyamatos innovációval feleltethető meg a társadalmi elvárásoknak. *Csiba Gyula* bajai igazgató a *másságot*, a *többlet* teljesítményt, a *kisugárzó* erőt tekinti az innováció alapkritériumának. Az innovációk nagy részére jellemző, hogy lényegi elem az *intézményegészségben* való gondolkodás, az intézményhasználók teljességét rendszeresen megközelítő szolgáltatási struktúra (óvodásoktól az iskolásokon át a nyugdíjasokig, például egy-egy egészségmegőrző program esetében). De a meghatározott intézményegység köreinek belül maradó innovációban is felbukkannak a komplexitás jegyei (a sakkolimpia díjait a kerámiaszakkör készíti, eseményeit az

újságszerkesztőség követi – jóformán projekt-szerűen szerveződnek az események egymáshoz). Az egyes humán szolgáltató szakmák képviselői *szolidárisan kíváncsiak* egymásra. Ez az ÁMK-mozgalom legfontosabb ismertetőjegye, ebben az interdiszciplináris érdeklődésben segített legtöbbet az idő, a komplex intézményben együtt dolgozott idő.

Mindazonáltal világosan megmutatkozott, hogy *kétfajta innovációs stratégia* létezik. Olykor van kapcsolat a két „kitörési irány” között, olykor szembetűnően nincs. Valójában az az innováció kecsegtet tartós eséllyel, ahol a két „vonalat” szervesen, szorosan kapcsolódik egymáshoz. Miről van szó? Létezik a szükségletekből, a szükségletek elemzéséből, felismeréséből kiinduló, mondhatni problémamegoldó stratégia. Ez esetben ott koncentrálódik az intézmény kapacitása, odafigyelése, ahol muszáj lépni. Ezen a ponton török át a hagyományos, rutinműködés falait. És létezik a kompetenciákból kiinduló, mondhatni a „húzóágazatra” építő innovációs stratégia. Itt arról van szó, hogy ha valamely területtel elhivatott, jól felkészült, munkaereje teljében lévő, ambíciózus szakember foglalkozik, ott az intézményvezetés figyelmes, támogató menedzserként működik. Tagadhatatlan, mindkét stratégiában benne rejlik az esély, hogy a kitörési ponton bekövetkező fejlesztés magával ragadja az intézmény egész működését – ez egy kifejezett ÁMK-szerű komplexitásban szinte szükségszerű. Ám az ÁMK-mozgalom több mint két évtizedes tapasztalatai mégis a két stratégia szerves egységének fontosságára intenek: a „környezetfüggőség” parancsa elengedhetetlenné teszi a szükségletek szakszerű elemzését, de kétségessé a problémamegoldás szakszerűségét és életképességét, ha az nem bízik jól képzett, kreatív, s a feladatra vállalkozó szakemberre, szakembercsoportra. (A szerves fejlesztésnek szerencsés példája a győri *Kovács Margit ÁMK-é*. Itt *adva volt egy fejlett művészeti nevelői hagyomány, az országosan ismert, Baranyai Károlyné vezette Vizuális Nevelési Műhely*. És *adva volt a lakótelepi életben társadalmi feszültséggócá váló, tovább nem tanuló ifjak tömege*. Az ÁMK kereteiben otthonra találó új intézményegység, a *Kézműves Szakiskola* e két tényezőt egyesítette a kölcsönös önmegvalósítás esélyeivel.)

Tekintsük át a bemutatott innovációkat. Az áttekintés két logikai szálát követ: a szervezet vertikumáét, azaz az életkori grádicsokat, illetve a műveltségi tartalmak, művelődési tevékenységek horizontális szálát.

Az *óvodai* innovációk körében kiemelkedik a *budapesti, káposztásmegyeri ÁMK* kezdeményezése a Montessori-pedagógia honosítására. A lakótelepi viszonyok közt élő nagycsaládok nevelési problémái, e viszonyok közepette számban gyarapodó mozgássérült, retardált, speciális fejlődési ütemű gyerekek különös fejlesztési igénye vezette az óvónőket új módszertani kultúra elsajátításához. Az Óvodai Nevelés

Programja kellő szabadságot adott ehhez, s ők megtalálták a Montessori-módszert. Úgy tapasztalták, hogy az azonosulásra érdemes elveket ebben az esetben megfelelő didaktikai eszközrendszer erősíti meg. Teljes személyiségfejlesztési lehetőséget kínál, optimális tevékenységválasztásra szólító környezet teszi lehetővé a gyerekek fejlődését. Káposztásmegyeri adaptálói a *mese* és a *dráma* elemeivel egészítik ki klasszikus mesterük eszközrendszerét.

Csepelen is gazdagodik a kézműveskedés az óvodai foglalkozásokon. Konyhakert, biokert, gyógynövénykert termi hasznos, megannyi tevékenységre módot adó, majd elfogyasztható gyümölcsét. Az óvodában, szívesen fogyasztják az óvodások a maguk készíttette müzlit. Mozgásnevelési és drámapedagógiai program egészíti ki tevékenységüket. Munkájukat az ÁMK pszichológiai-mentálhigiénás csoportja segíti.

Sátorhelyen arra büszkék, hogy a *Mihály Ottó* irányításával Pécssett kikísérletezett *óvodaiskola modellt* ők valósítják meg a leghitelesebben. A komplex intézmény feltételei közt természetes a szakalkalmazottak kettős képzettsége. A negyedikesek tanítónőjének munkarendjébe – és munkaidejébe – illeszkedik az óvoda nagycsoportosai – leendő tanítványai – körében töltött heti egy nap. Az intézmény eredménnyel hasznosítja a *Freinet*-pedagógia elveit és eszköztárát.

Martonvásárott a zeneóvodások körében az Orff-módszert alkalmazzák, *Földesen* az óvodások kezdik a falusi szüreti mulatságot, a szőlőlopás jellegzetes maskarás szereplői, saját szüleik.

Az *iskolaintézmények* működésében jellegzetesnek mondható a hatékonyság javítására irányuló törekvés. Szólni kell arról a kísérletről, amely *Zsombón* zajlik. Helyi tanterv gyanánt jelentős, a viszonyokhoz alkalmazkodó tananyagcsökkentést hajtottak végre. A 4. és 8. osztály végén önkéntesen, tanáraik – esetleg szüleik – előtt szóbeli vizsgát tehetnek. A vizsga fontos szabálya, hogy csak a *jobb* eredményt tekintik osztályzatnak. Mód van „méltányossági vizsgára” is. Az egykor nagy lelkesedéssel iskolát építő zombói szülők energiáját jól teljesítő iskolával tudják mozgásban tartani, a helyi tanterv készítésénél jól hasznosították a Pécsi Nyári Egyetemen tanultakat, segítséget kapnak a szegedi Vizsgaközponttól is.

Zalaegerszegen is az iskola és az intézményhasználók új viszonyára, a *beavatottságra* válaszolni tudó pedagógiai működést keresik: az egyes gyerekig ható figyelem megvalósulhatóságát segítő szabályozást igényelnek az oktatási rendszer központi döntéshozóitól.

Ez a gondolat követhető egy újabb témakörben, ahol a társadalmi részvétel, a nyilvánosság kérdései kerültek szóba. Érdeklődéssel olvashattuk a Bajai Honpolgárt, az Újvárosi Diákszót, a Kunkalapot, a Dunadonyt, az iskolaújságból

kifejlődött helyi orgánumokat. A bajai ÁMK régi hagyományt elevenít fel, az intézményi Évkönyvet. Önálló beszámolóra a vendéglátók képviselője vállalkozott. A bajai diákönkormányzat változatlanul az osztályt tekinti alapegységnek, választott diáktanács közvetíti a tanulói érdekeket. A gyerekek egyre inkább magukénak érzik az iskolát, megannyi új tevékenység juttat egyre több tanulót sikerélményhez.

Tartalmasan egészítette ki a problémakört a kanadai tapasztalat. Lőrinczi Csaba 4000 lelkes településen működik, két indián törzs rezervátumának közelében. Kitűnt, hogy a Községi iskola, a GLOBED filozófiája a hagyományos falusi kisiskola filozófiája, ahol az iskola a település szellemi folyamatainak irányító eleme. A közösség nem azonos az intézménnyel, hanem belső fejlődési folyamat eredménye. A nyitott iskolában érvényesül a „mindenki tanuló – mindenki tanár” elve. Mi sem természetesebb, mint hogy a számítástechnika tanításában 15 éves ifjú aktivizálta magát. „Közös használati egyezmény” segíti az intézményhasználó szervezetek – például sportkör – és az iskola együttműködését. Az igazgató egyben a „portás” is. Ám mi sem természetesebb, mint hogy a hajnali edzésre érkező sportolók maguk nyitják az iskola kapuját, s távozván a legnagyobb rendben egyszerűen beadják a kulcsot az igazgatónak. Település és intézmény harmonikus egységére utaló példákat hallhattunk a vendégtől.

Önkormányzat és intézmény hazai kapcsolatairól több problémáról szóltak a hazai beszámolók. A *vendéglátók* korreferense egyszerre képviselő és ÁMK-s népművelő. A város, mint megtudtuk, szíven viseli a közműveltség ügyét, 8 millióval egészíti ki az állami költségvetési támogatást. A szakmai irányítás, a fenntartás költségei mellett sokat áldoz a tájékoztatásra is. Az összeg fele pályázati alapot képez. Hat köztisztviselő álló lokálpatrióta alkotja a kuratóriumot. A civil kezdeményezések és az intézmények képviselői egyaránt pályázhatnak – az ideai pályázati értékelésekkel elégedett volt a közvélemény, tűnt ki az elemzésekből.

A kunszentmiklósi ÁMK igazgatója, Turcsányi László drámai színekkel szólt a mindenkori hatalom „szürkeállomány” fogyasztó sárkányáról. Hiába az ideológia az alkuról, a magyarországi művelődési intézmények nincsenek alkubhelyzetben, vélte, s amikor a hatalom egy-egy helyzetben az alkuban visszavonulásra kényszerülne, nemegyszer pallosjogával rendezi a konfliktust. Az alkotó nevelők értékfeltése teszi őket „nehéz emberekké”, ám mihelyt felveszik a kesztyűt, nem innovátorok többé. A harc megmaradt az intézmények körüli tevékenység preferált fogalmává. Nehéz helyzet az is, melyben nem a társadalom „nyeri meg” a pedagógust, hanem a pedagógusnak kell megnyernie a társadalmat a társadalom javára. Egy „epimétheuszi” kor eljöveteleért szállt síkra hozzászólásában.

A „tartalmi dimenziókra” áttérve később megismerhettük, milyen élénk, innovatív tevékenység féltése áll az igazgató úr aggodalmai mögött. Elsők között ismerkedhettünk meg a kunszentmiklósi ÁMK komplex irodalmi nevelési programjával, melyben a dráma és a film nyert hangsúlyos helyet. Mindezt segíti az iskolaújság, az iskolások színelőadásai, állandó mese-mondó tévészereplésük a Napraforgó műsorában. Az élet nagy kérdéseit tárgyalják a gyerekek az irodalom segítségével, jól megtanult elemzési eszközrendszerrel, szólnak a szerelemről, a halálról, az erőszakról, az értékekről. Verseik a Kunkalapban olvashatók.

Zsombó hagyományaihoz híven az egész települést megmozgató nagy falusi hagyomány-őrző-hagyományteremtő ünnepeire büszke, a lakodalmi komédiára, mely mintegy görbe tükörben mutatja fel a település életét.

Földesen is a falusi ünnepek, a népi színjátás a jellegzetes komplex művészeti projekt alapjai. Karácsony Sándor falujában, a róla elnevezett intézményben legutóbb az 1956-ban először játszott népszínművet elevenítették fel, nem kis részt az egykori szereplőkkel. Folyik a hagyományörző csoport egyesületté szervezése.

Martonvásár büszkesége az intézményegységgé alakult Művészeti Alapiskola. Tíz év alatt 81 növendékből 395 lett, csaknem valamennyi tanuló megpróbálkozik – holott itt hagyományosan a kötelező tantárgyak közt szerepel az alsótagozaton a néptánc – nem is akármilyen fokon!

A három tagozat: zenei, néptáncos és képzőművész békés együttműködésben fejlődik, a szakmai továbbtanulás a tehetséggondozás sikere, de siker az is, hogy a nemzedékek egymásra épülnek a munkában. A táncos alsótagozatos gyerekek előtt nyitva az út a világjáró népi együtteshez. A Százszorszépek ihletett stílusos előadásait határainkon kívül is jól ismerik. A zenei világnapon a tanárok köszöntötték koncerttel növendékeiket. Az önkormányzat a közeli hetekben dönt, hogy ÁMK-nak hagyja-e meg a martonvásári intézményegységet, vagy részére ossza. A művészeti nevelés tanárai bíznak a szerves egység megőrzésében.

A győri Kovács Margit Általános Művelődési Központ és Kézműves Szakiskola innovációja bővülő nevéből olvasható. A város várja azokat az ifjú mestereket, akik életpályát tanulnak. A továbbtanulási rendszer – miközben a legkisebb eséllyel indulóknak is képzési lehetőséget nyújt – a szelekciót a lehetséges legkésőbbi időpontra halasztja. A Vizuális Nevelési Műhely alsó tagozatos tanítási programjai szép kiállítású albumokban jelentek meg, hozzáférhetőek.

Baján is tagintézménnyé, iskolává szerveződnek a képzőművészeti szakkörök, érdeklődési körök. Impozáns kiállítással köszöntötték a tanácskozást.

Az egészséges életmód, a sport volt a következő műveltségi terület, amelyben innovatív,

kezdeményező ÁMK-kat találhattunk. Földesen az asztmás gyerekek, reumás idősök szűréséhez, gondozásához segít hozzá az ÁMK.

Kunszentmiklóson nagyon sokat várnak a saktól és a birkózástól, az újra várossá lett település két hagyományosan sikeres sportjától. Mindkét sportág a nevelőmunka szerves része, az intellektuális nevelés, a jellemnevelés eszközeként tartják számon és tisztelik ezeket. Az egykori gyereksportolók, úttörőbajnokok ma már országos hírességek. A győri Balázs Béla ÁMK egészségnevelési programját tartja figyelemreméltónak. Óvodás gyerektorna, a könyvtár tematikus felfejlesztése, jazzbalett, rajzversenyek jelzik a program komplexitását. Amikor felfedezték, hogy a lakótelep gyerekei és felnőttei körében milyen sok az esésből adódó baleset, akkor beindították a karateklubot. A drogellenes küzdelemben együttműködnek a rendőrséggel. A Tini-klubban reformétrendet tanulnak a fiatalok; környezetvédő klub alakult. Belső pályázattal gyűjtöttek ötleteket az egészségnevelés hatékonysága javítására.

A gazdálkodási kultúra területén Adony számolt be sikeres kezdeményezésekről. „Kertemben termett...” elnevezéssel kiállítás, biokultúratanfolyam, kézműves alkotótábor, kenyérsütés – lám-lám, a Waldorf-pedagógia rituális tevékenysége – szerepel a programok között. A településnek, és a település lakóinak önfenntartó képességét őrző tevékenység áll az adonyi ÁMK működésének középpontjában.

Népfőiskola Földesen és Zsombón működik. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés nagy hagyományú eszközrendszerét korszerű műveltség közvetítésével ötvözik. A magyarságismereti kurzusok mellett így kerül sor itt is a biogazdaság, a reformétrend, reforméletmód megismertetésére.

Tanulás az élet egész időszakában... bölcsőtől a koporsóig... ez volt a korai ÁMK-mozgalom szlogenje. A helyi társadalom folyamatait értő, ismerő, azzal együtt lélegző sokoldalúan képzett elkötelezett értelmiség – így fogalmazott a „második nemzedék”. Merre halad tovább a 90-es években az ÁMK-k 200 eleműre tehető mozgalma? A Baján bemutatkozott 21 megnyugtató választ ad.

TRENCSENYI LÁSZLÓ

Az év gyermekkönyvei

Az Ünnepi Könyvhét alkalmával az IBBY (Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa) Magyar Szekciója a következő szerzőket és műveket jutalmazta az „Év Könyve '92” díjjal.

Gyermekkönyv kategóriában az Irók Könyvesboltja különdíját kapta *Eörsi István* A kalap és a villamos című gyermekverskötete. Ifjúsági műként díjat nyert el a fiatal *Gálík Péter* Diák Murphy, avagy a problémák kezdete nem esik egybe a felnőttkor kezdetével című kötetével,

amelynek 1993-ban már hasonmás kiadása is megjelent. Az ifjúsági ismeretterjesztő könyvek kategóriájában *Tótfalusi István* Irodalmi alakok lexikona című munkája lett az „év könyve”. Illusztrátoraink közül *Vida Győző* (Szép Palkó) és *Deák Ferenc* (Kányádi: Néma tulipán) kapott díjat. *Rónaszegi Éva* pedig az Erich Kästner mesél... című kötet fordításáért lett díjazott. A díjakat Janikovszky Éva, az IBBY Magyar Szekciójának elnöke adta át.

Ezredvég – Különszám

Az *Ezredvég Alapítvány* rangos kulturális folyóirata 1993. évi szeptemberi számát a *GYERMEKVILÁG*nak szenteli.

Sokszínű és sokoldalú szerzőgárda munkája nyomán sokszínű és sokoldalú képpel szembeülhet az olvasó, a szám érdeklődése kiterjed a gyerekkultúrára, a gyerekek kulturális ellátásának és kulturális-művészeti öntevékenységének kérdéseire, a közoktatás, az iskola világára, nemkülönben a gyerekek jogi helyzetére az ezredvéghez közeledő Magyarországon.

A lapszámot tanulmányok, irodalmi művek, szociográfia, dokumentumok teszik érdekessé, olvasmányossá.

Az *Ezredvég* 1993. szeptemberi gyermek-különszáma 1993. augusztus végén jelenik meg.

A kiadó kérése – tekintve, hogy a lap példányszáma korlátozott –, hogy az érdeklődő olvasók (illetve érdeklődő olvasókat képviselő intézmények, szervezetek) előre jelezzék igényüket, megrendelésüket a folyóirat szerkesztőségénél: *Ezredvég*, Budapest, Pf.: 182, 1431

Megjelent a Drámapedagógiai Magazin 5. száma

A felemelt árral (100,- Ft lett a népszerű DPM) ezúttal mellékletet is kap az olvasó, *Leszkovszki Albin – Petőfi Sándor* János vitézét. (Színjáték kamaszoknak, ez a darab alcíme, amelyet dramaturgiai tanulmány is kísér.)

Mit talál még az olvasó számára fontosat *Debreczeni Tibor* a szerkesztő-elnök?

Petkó Jenő, az ismert gyermekcsoport-vezető, színpadijáték-író 60 éves, életútjáról faggatta a riporter. Folytatódik az a közleménysorozat, mely a tájékozódásban elmaradt magyar olvasót a drámapedagógia különböző irányzatainak eredeti forrásaihoz vezeti vissza. *Gavin Bolton* eredeti munkája, illetve a hazai kiadáshoz készülő előszó (*Előd Nóra* tollából) sorolható ide.

A magyar drámapedagógusok „harmadik nemzedéke” szenvedélyes, igazságkereső vitakedvről ad tanúbizonyosságot. *Kaposi László* írt kemény kritikát *Kristóf Péter* könyvéről, *Móka János* és *Szaunder Erik* pengéváltásai között is

csiszolódik, pontosodik a hazai „drámai nevelés” fogalomrendszere. *Mann György* ghanai, *Gabnai Katalin* angliai intézményekről, eseményekről tájékoztat.

A DPM 5. száma közli a drámajátékvezetői képzésről szóló hiteles tájékoztatást. Mint köztudott, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium a Magyar Drámapedagógiai Társaságot hatalmazta fel a képzés gondozásával.

Tanfolyami előzetes

A Budapesti Drámapedagógiai Központ (1022 Budapest, Marczibányi tér 5/a.) 1993. őszén középfokú végzettséget adó *drámapedagógiai tanfolyamokat* indít. A 120 órás tanfolyamok október elején indulnak.

A tanfolyamok több témaköre: Alapgyakorlatok, Dramatikus játékok, Színházi elemek a „drámában”, Drama in Education, Theatre in Education.

A résztvevők elméleti és gyakorlati képzést kapnak.

A tanfolyamokat az 1993. márciusában megjelent művelődési miniszteri rendeletnek megfelelő munkaköri szakképesítést adó vizsga zárja. Az intézmény vállalja kihelyezett tanfolyamok szervezését is (ezekkel kapcsolatban referencia kérhető a XIII. kerületi Pedagógia Kabinetnél).

TANSZER-TÁR

1993. augusztus 1-jén Budapesten, a Drottya u. 8. (V. ker.) szám alatt OKI-MENTOR néven könyvesbolt nyílt, mellyel pedagógusoknak, szülőknek, diákoknak kívánunk segítséget nyújtani.

A bolt az egész közoktatás számára kínál szakanyagokat. Az Országos Közoktatási Intézet szakfolyóiratainak és könyveinek kívül

– általános iskolai, gyógypedagógiai, szakiskolai, gimnáziumi, szakközépiskolai valamint felsőoktatási hagyományos és alternatív tankönyvek,

- pedagógiai segédanyagok, tesztek,
- folyóiratok,
- elméleti pedagógiai munkák,
- oktató videokazetták és szoftverek alkotják a választékot.

Szolgáltatásaink köre az értékesítésen túl

- pedagógiai szaktanácsadást,
- továbbképző tanfolyamok szervezését,
- csomagküldő szolgáltatást,
- információnyújtást és
- koordinálást is tartalmaz.

Várunk minden kedves kollégát és érdeklődőt!

FARKASNÉ VÁGÓ ERZSÉBET
SALNÉ LENGYEL MÁRIA